

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ - ΙΟΥΝΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Β΄

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 01-06-2018

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες
(10:30-12:30)

Βαθμός :

Ολογράφως :

Υπογραφή Καθηγητή/τριας:

Ονοματεπώνυμο:..... Τμήμα: Αρ.:

ΟΔΗΓΙΕΣ:

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη.
2. Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή ταινίας (Tipp - ex).
3. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **πέντε (5)** αριθμημένες σελίδες.
4. Να απαντήσετε σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται σε κάθε μέρος.
5. Όλες οι απαντήσεις να γραφτούν με **μπλε στυλό** πάνω στα **φύλλα εξέτασης**.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (4 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Να απαντήσετε ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ και στις δύο (2) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα (1) στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασης τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη Στήλη Β΄ περισεύει ένα (1) στοιχείο.

(μον.2)

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Εγίρα	α. Αυτοκρατορικά προνόμια στην Εκκλησία της Κύπρου
2. Πάπας Ουρβανός Β΄	β. Αφετηρία χρονολογικού συστήματος Αράβων
3. Αυτοκράτορας Ζήνωνας	γ. Προσπάθεια επαναφοράς της λατρείας των θεών του Ολύμπου
4. Αυτοκράτορας Ιουλιανός	δ. Εικονομαχία
	ε. Α΄ Σταυροφορία

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασης τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση: **(μον.2)**

- α. Οι Σελτζούκοι συνέτριψαν τους Βυζαντινούς στη μάχη του Ματζικέρτ το 1071.
- β. Οι Βούλγαροι νίκησαν τον Βασίλειο Β΄ στη μάχη του Κλειδίου το 1014.
- γ. Κατά τη διάρκεια της Γ΄ Σταυροφορίας ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο.
- δ. Οι γενίτσαροι ήταν οι φανατικοί μαχητές του Βυζαντίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (6 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ στις δύο (2)**. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **τρεις (3) μονάδες**.

1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

α. Διάταγμα των Μεδιολάνων	(χρονολογία, δύο (2) αποφάσεις)	(μον.1)
β. Στάση του Νίκα	(χρονολογία, από ποιους έγινε, δύο (2) συνέπειες)	(μον.1)
γ. Σχολή της Μαγναύρας	(ιδρυτής, δύο (2) σχολές, σημασία)	(μον.1)

2. «Από τις αρχές του 8^{ου} αιώνα ως τα μέσα του 9^{ου} αιώνα το Βυζάντιο συγκλονίστηκε από τη διαμάχη της Εικονομαχίας». Να αναφέρετε **τρεις (3) παράγοντες** που οδήγησαν στην κρίση αυτή και **τρεις (3) συνέπειες** που είχε στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και του πολιτισμού. (μον.3)

3. (α) Να αναφέρετε **δύο (2) προβλήματα** που αντιμετώπιζε η αυτοκρατορία όταν ανέλαβε τη διακυβέρνησή της ο Ηράκλειος καθώς και **τέσσερις (4) συνέπειες** που επέφεραν στο κράτος. (μον.1,5)

- (β) Να γράψετε **τρεις (3) ενέργειες** στις οποίες προέβη ο αυτοκράτορας Ηράκλειος προκειμένου να αντιμετωπίσει την κρίση και να επιλύσει τις δυσκολίες του Βυζαντινού κράτους. (μον.1,5)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (6 ΜΟΝΑΔΕΣ)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ στις δύο (2)**. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **τρεις (3) μονάδες**.

Ερώτηση 1^η

«...Ο Αλέξιος Α΄ παραχώρησε στους Βενετούς όλα τα εμπορικά καταστήματα που υπήρχαν από την παλιά Εβραϊκή Σκάλα μέχρι την Βίγλα καθώς και όλες τις ενδιάμεσες σκάλες. Ακόμη, τους χάρισε πολλά ακίνητα στη Βασιλεύουσα [=Κωνσταντινούπολη] και στο Δυρράχιο και όπου αλλού του ζητήσανε. Αλλά, το σπουδαιότερο απ' όλα, είναι πως τους επέτρεψε το ελεύθερο εμπόριο σ' όλες τις περιοχές που βρίσκονταν στην εξουσία των Ρωμαίων, ώστε να εμπορεύονται άνετα και όπως ήθελαν, χωρίς να πληρώνουν ούτε ένα νόμισμα για δασμούς και άλλους φόρους και να είναι έξω από κάθε έλεγχο».

Άννα Κομνηνή, Αλεξιάς VI

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το παραπάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

- α. Να αναφέρετε τι ήταν το **Χρυσόβουλο** (ορισμός, χρονολογία, αυτοκράτορας). (μον.1)

β. Να γράψετε **δύο (2) εμπορικά προνόμια** που παραχώρησαν οι Βυζαντινοί στους Βενετούς καθώς και **δύο (2) συνέπειες** που είχε η παραχώρηση των προνομίων για το Βυζάντιο. (μον.2)

Ερώτηση 2^η

«Η πίεση που ασκούσαν οι φοροεισπράκτορες στους στρατιώτες έκανε αυτούς, καθώς και τους μικρούς και μεσαίους ελεύθερους ιδιοκτήτες, έρμαια των αδηφάγων δυνατών, δηλαδή των οικονομικά και γενικότερα κοινωνικά ισχυρών, οι οποίοι εκμεταλλευόμενοι την ισχύ τους, επιδίωκαν να απορροφήσουν την περιουσία των αδυνάτων, που συχνά γειτόνευαν μαζί τους. Μετά από μια κακή σοδειά ή μια επιδημία στα ζώα, η οποία οδηγούσε ορισμένους αγρότες στην πτώχευση και την απελπισία, καιροφυλακτούσαν οι ισχυροί γείτονές τους, για να αγοράσουν σε εξευτελιστική τιμή τη γη τους. Ο κίνδυνος να εκλείψει η κατηγορία των μικρών και μεσαίων ιδιοκτητών γης από τον πληθυσμό της υπαίθρου, η κατηγορία που εξασφάλιζε μια κοινωνική και δημογραφική ισορροπία, κυρίως όμως εξασφάλιζε στο στρατό δωρεάν έμπυχο υλικό, οδήγησε τη βυζαντινή κυβέρνηση να λάβει μέτρα προστασίας των μικρών κλήρων και των στρατιωτικών κτημάτων ειδικότερα».

**Ταξiάρχης Κόλλιας, Η θέση του στρατιωτικού στη Βυζαντινή Κοινωνία, Αθήνα
Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, 1994, σελ.27**

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Ποιοι ανήκαν στην τάξη των «δυνατών»; (μον.0,5)

β. Να αναφέρετε **δύο (2) λόγους** για τους οποίους οι Μακεδόνες αυτοκράτορες έλαβαν μέτρα εναντίον των «δυνατών». (μον.1)

γ. Να γράψετε **τρία (3) συγκεκριμένα μέτρα** που πήρε η βυζαντινή εξουσία στους τομείς της ιδιοκτησίας γης και της φορολογίας, για να προστατεύσει τους μικρούς και τους μεσαίους αγρότες. (μον.1,5)

Ερώτηση 3^η

«Έπειτα από αυτό που έγινε, αλίμονο, η Άλωση της ίδιας της Κωνσταντινούπολης από τους άθεους Αγαρηνούς και μπόρεσε να κυριευτεί αυτή που παλιότερα ήταν η βασίλισσα των πόλεων. Αυτός (ο αυτοκράτορας) σκοτώθηκε από εκείνους και φόρεσε το στεφάνι του μαρτυρίου μη θέλοντας να παραδώσει το βασίλειο σε αυτούς που δεν είχαν νόμιμα δικαιώματα πάνω του, και χωρίς να θέλει να διαφύγει, μολονότι μπορούσε. Αλίμονο, αλίμονο, χάθηκε μαζί και η πατρίδα και κατεδαφίστηκε συθέμελα και οι κάτοικοί της διασκορπίστηκαν σε διάφορες πόλεις και κράτη. Αυτή η συμφορά έγινε με τη βοήθεια μερικών κατοίκων αυτής της πόλης. Τέτοιες διαστάσεις έλαβε ο σκοτωμός και η καταστροφή των χριστιανών κατοίκων της, που μοιάζει με αυτό που έπαθε τα παλιά χρόνια η πόλη των Ιεροσολύμων από το Ναβουχοδονόσορα.»

Χρονικό στο Peter Schreiner. Die Byzantinischen Kleinchroniken.

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το παραπάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Πότε έγινε η Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους και ποιος ήταν ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου; (μον.0,5)

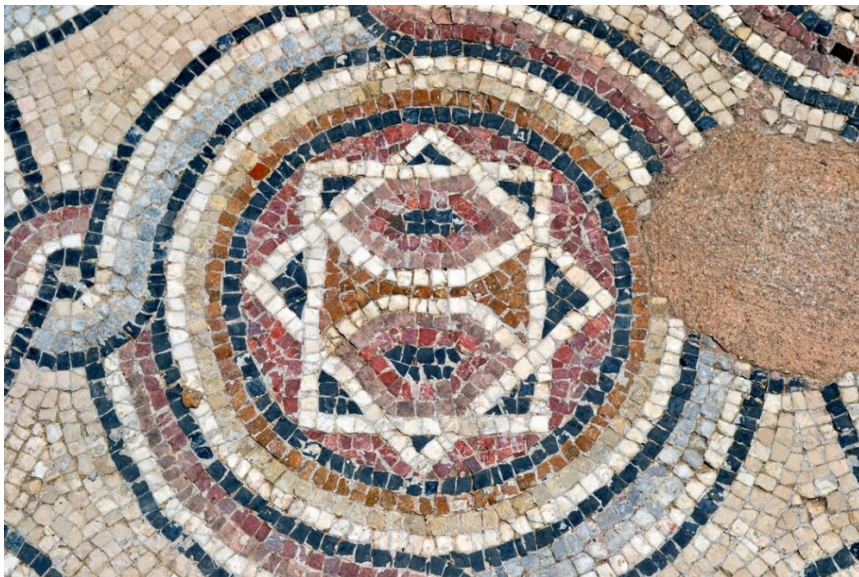
β. Ποιοι δύο (2) λόγοι συνέβαλαν στη νίκη των Τούρκων κατά των Βυζαντινών; (μον.1)

γ. Να αναφέρετε τρεις (3) συνέπειες που είχε η Άλωση της Κωνσταντινούπολης. (μον.1,5)

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ (4 Μονάδες)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ στις δύο (2).** Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **δύο (2) μονάδες.**

1.

Γεωμετρικά σχέδια στο ψηφιδωτό δάπεδο της Βασιλικής της Αγίας Κυριακής Χρυσοπολίτισσας, Κάτω Πάφος, τέλος 4^{ου} αιώνα

Αφού μελετήσετε προσεκτικά την πιο πάνω εικόνα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Να αναφέρετε δύο (2) θέματα που συνήθιζαν να απεικονίζουν οι τεχνίτες της Πρωτοβυζαντινής περιόδου στα ψηφιδωτά δάπεδα. (μον.0,5)

β. Πού οφείλεται η αξία των κυπριακών μωσαϊκών; (μον.0,5)

γ. Να γράψετε τέσσερις (4) παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας κατά τη διάρκεια των Πρωτοβυζαντινών χρόνων. (μον.1)

- 2α.** Να ορίσετε **τέσσερις (4) αρνητικές συνέπειες** που είχαν οι Αραβικές επιδρομές στην Κύπρο. **(μον.1)**
- β.** «Το 688/9 μ.Χ. επιβλήθηκε στην Κύπρο καθεστώς συγκυριαρχίας μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων». Να αναφερθείτε σε **δύο (2) όρους** της συμφωνίας αυτής. **(μον.1)**
- 3α.** Να καταγράψετε **δύο (2) στόχους** που έθεσε η Λατινική Εκκλησία στην Κύπρο. **(μον.0,5)**
- β.** Να αναφέρετε **τρία (3) μέτρα** που πήρε η Λατινική Εκκλησία εναντίον της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Σύνοδο της Λεμεσού (1220 μ.Χ). **(μον.1,5)**

Η Διευθύντρια

Δρ Αγάθη Κυριάκου-Καμμά